

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน
ในอำเภอมางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

EVALUATION OF THE VILLAGE ANIMAL DISEASE PROPHYLAXIS
VOLUNTEERS' WORK IN MANGRONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

โดย

นางสาวปราณีต จอยเอกา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (ศึกษาดูงานเกษตร)

เมื่อวันที่ 12 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2539

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 12 / 8 / 39

(นางสาวอารณี เสนตักดิ์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] พ.ศ. 12 / 8 / 39

(นายวิบูลศักดิ์ กาวิละ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 12 / 8 / 39

(นายมานิต คำประกอบ)

หัวหน้าภาควิชา

[Signature] 15 / 8 / 39

(นายแสนนัต หงษ์ทรงเกียรติ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
พ.ศ. 2539
2532

13791

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน

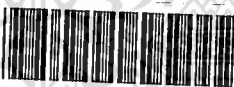
ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

EVALUATION OF THE VILLAGE ANIMAL DISEASE PROPHYLAXIS

VOLUNTEERS' WORK IN NANGRONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

โดย

นางสาวปราณี จอยเอกา

T096002

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาดูงานเกษตร)

ป/พ.

พ.ศ. 2533

ป/447ก

2533

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....

36002

วันเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารของสถาบันฯ ไม่สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน
ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

โดย : นางสาวปราณีต จอยเอกา

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(นางสาวอวรณ์ เสนศักดิ์)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางการดำเนินงานของกิจกรรมการป้องกันโรคและพัฒนาสุขภาพสัตว์ โครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการฝึกอบรมและการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านให้ดีขึ้น

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่าง อปร. แบบ simple random sampling จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ ซึ่งได้แก่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร. พบว่า อปร. ทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 34 - 39 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 4 ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน อาชีพหลักของ อปร. คือ ทำนา มีอาชีพรอง คือ ทำไร่ ครอบครัวของ อปร. มีสัตว์เลี้ยงทุกครอบครัว รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัว 22,071.93 บาทต่อปี อปร. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ลูก้า ธกส. สหกรณ์การเกษตร กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต ฯลฯ

ความรู้ของ อปร. หลังจากการฝึกอบรม พบว่า อปร. ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการป้องกันโรคสัตว์เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของ อปร. พบว่า เพื่อนบ้านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีและมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อปร. ขณะเดียวกันก็สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ วัคซีนได้อย่างสะดวก ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานนั้น ได้แก่ การไม่มีเวลาติดต่อกับเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์และขาดเอกสาร เวชภัณฑ์

ปัญหาของ อปร. พบว่า อปร. ยังขาดอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฏิบัติงาน ยังมีความรู้เกี่ยวกับยาและการวินิจฉัยโรคไม่เพียงพอ และการฉีดวัคซีนไม่ได้ผล สำหรับข้อเสนอแนะของ อปร. คือ ควรมีการฝึกอบรมปีละ 1 ครั้ง ควรแจกเอกสารและเวชภัณฑ์ ควรขยายเวลาการฝึกอบรม และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจการปฏิบัติงานของ อปร.

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ ควรมีการปรับปรุงทางด้านเนื้อหาการฝึกอบรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับยารักษาสัตว์ ควรขยายเวลาการฝึกอบรมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้ อปร. เข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน และควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมทุก ๆ ปี เพื่อทบทวนความรู้ของ อปร. ส่วนการปฏิบัติงานของ อปร. นั้น เจ้าหน้าที่ควรรีให้ความสนใจเข้าไปให้คำปรึกษาและแนะนำ แก่ อปร. ขณะปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ อปร. นอกจากนี้ควรมีการเลือกตำบลตัวอย่างเพื่อจัดตั้งกองทุนยาสัตว์ประจำตำบล

กิติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง "การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์
ประจำหมู่บ้าน ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์" สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยได้รับความ
ร่วมมือ ความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์อวรณ์ เสนศักดิ์
อาจารย์ญาณิน โอภาสพัฒน์กิจ อาจารย์วิบูลศักดิ์ กาวิละ และอาจารย์มานิต คำประกอบ
ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการทำการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ นางรอง เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง
ตลอดจนอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ใน
การวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ อุปการะในการศึกษา
ตลอดมา

ปราณีต จอยเอกรา

1 มีนาคม 2533

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำนิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
บทความทางวิชาการ	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	14
ประชากร	14
กลุ่มตัวอย่าง	14
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	17
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	40
สรุปผลการวิจัย	40
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงสถิติการเลี้ยงสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์ เดือน เมษายน 2532	2
2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของ อปร.	19
3 ความรู้ด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายหลังการฝึกอบรมของ อปร.	24
4 การปฏิบัติงานด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์	25
5 วิธีการแนะนำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ของ อปร.	26
6 การปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์ป่วยในหมู่บ้าน	27
7 การปฏิบัติงานด้านการให้บริการฉีดวัคซีนวัว-ควาย	28
8 การปฏิบัติงานด้านการแนะนำเผยแพร่ความรู้การเลี้ยงสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์	28
9 การปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือสัตว์แพทย์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรค	29
10 ความเห็นของ อปร.	30
11 การได้รับแจกเอกสารและเวชภัณฑ์	30
12 การติดต่อกับสัตวแพทย์	31
13 ความคิดเห็นของ อปร. เกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน	31
14 การซื้อวัคซีนป้องกันโรคในไก่และสุกร	32
15 ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของ อปร.	33
16 ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงาน	34

ตารางที่

ณ

หน้า

17	ระดับการศึกษากับความรู้อุ้หลังการฝึกอบรม	36
18	ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษา สัตว์ป่วย	36
19	ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้	37
20	ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการให้ความ ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่	37
21	อายุกับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์	37
22	อายุกับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้	38
23	อายุกับการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่	38
24	รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์	38
25	รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้	39
26	รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากรประมาณ 128,730 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอนางรอง, 2532) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีฐานะยากจน สภาพการเลี้ยงสัตว์ยังเป็นแบบดั้งเดิม และมีการเลี้ยงสัตว์ในปริมาณน้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเลี้ยงสัตว์ใหญ่ไว้ใช้แรงงาน เลี้ยงสัตว์เล็กไว้บริโภคและขายเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ในแต่ละปีพบว่าเกิดโรคระบาดทำให้สัตว์ล้มตายเป็นจำนวนมาก ในท้องที่ 271 หมู่บ้าน 19 ตำบล ของอำเภอนางรอง (ปี 2530) มีสุสัต์ว์อำเภอ เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่สัตวบาล จำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการด้านการป้องกันกำจัดโรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนการให้คำแนะนำในด้านการเลี้ยงและสุขศาสตร์สัตว์เลี้ยงที่ถูกต้องยังไม่ทั่วถึง

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยความเห็นชอบและการให้ความสนับสนุนด้านงบประมาณจากโครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2530 - 2534 ได้จัดให้มีการฝึกอบรมอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) ขึ้น เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการปศุสัตว์แผนใหม่ ทำหน้าที่แนะนำให้มีความรู้ด้านการปศุสัตว์ ดัดนิสัย ภัยพยาธิ โค กระบือ สุกร และสัตว์ปีก ให้แก่เกษตรกรภายในหมู่บ้าน โดยดำเนินการตามโครงการ ปี พ.ศ. 2530/2531 ซึ่งสามารถผลิตอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 271 คน ซึ่งบุคคลเหล่านี้แม้จะได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านก็ตาม หลังจากที่ไปปฏิบัติงานไประยะหนึ่งแล้วนั้น เกษตรกรอาจจะได้รับผลในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป จึงเห็นสมควรดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม และการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านให้ดีขึ้นต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงสถิติการเลี้ยงสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์ เดือน เมษายน 2532

อำเภอ	จำนวนโค (ตัว)	จำนวนกระบือ (ตัว)	จำนวนสุกร (ตัว)	จำนวนเป็ด (ตัว)	จำนวนไก่ (ตัว)
เมืองบุรีรัมย์	19,776	47,600	21,345	20,896	144,234
นางรอง	12,008	41,555	18,000	73,596	181,432
ลำปลายมาศ	6,621	31,432	16,344	40,500	88,653
ประโคนชัย	4,543	20,932	18,542	5,464	73,224
พุทไธสง	4,842	35,105	4,531	50,548	89,531
สตึก	8,986	27,988	7,653	57,389	118,554
กระสัง	5,835	24,910	30,451	42,041	75,876
คูเมือง	4,700	14,544	4,643	34,180	62,755
บ้านกรวด	1,678	13,210	1,579	10,231	89,679
หนองกี่	2,500	10,000	3,500	7,500	34,200
ละหานทราย	8,130	13,415	4,612	17,826	12,389
ปะคำ	980	6,787	1,200	7,500	25,400
นาโพธิ์	3,664	9,312	4,865	3,100	26,000
หนองหงส์	2,173	8,470	1,538	4,289	19,250
รวม	86,436	305,260	138,803	375,460	1,041,177

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์. 2532 (โรเปียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร.
2. เพื่อศึกษาความรู้ของ อปร. ด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่ถึงกา
ฝักอปร
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของ อปร.
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของ อปร. รวมทั้งแนวทางแก้ไข

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 140 คน ซึ่งผ่านการฝักอปรในช่วงปี พ.ศ. 2530/2531 และปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำได้รับความรู้จากการฝักอปรแตกต่างกัน
2. อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำปฏิบัติงานแตกต่างกัน
3. อปร. ที่มีอายุมาก กับ อปร. ที่มีอายุน้อยปฏิบัติงานแตกต่างกัน
4. อปร. ที่มีรายได้สูง กับ อปร. ที่มีรายได้ต่ำปฏิบัติงานแตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์

อาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) หมายถึง บุคคลในหมู่บ้านนั้น ๆ ที่ได้รับคัดเลือกเป็น อปร. เพื่อช่วยงานด้านปศุสัตว์โดยปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 140 คน

การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) ตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอประกอบด้วย

1. การแนะนำ เผยแพร่ความรู้ด้านการปศุสัตว์แผนใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การตรวจและการแจ้งข่าวโรคระบาดสัตว์แก่ทางราชการ

3. การนัดหมายเกษตรกรทำวัคซีนแก่สัตว์เลี้ยง

4. การให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในการปฏิบัติงาน

การฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมให้ความรู้ทางการป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ ทางปศุสัตว์ แก่เกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคสัตว์

รายได้ หมายถึง รายได้ที่เป็นเงินสดของครอบครัว อปร. ที่เกิดจากการประกอบอาชีพตลอดปี โดยไม่หักค่าใช้จ่าย

รายได้สูงและรายได้น้อย หมายถึง อปร. ที่มีรายได้สูงกว่า และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

อายุมากและอายุน้อย หมายถึง อปร. ที่มีอายุมากกว่า และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

การศึกษาสูงและการศึกษาน้อย หมายถึง อปร. ที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ อปร. ที่มีการศึกษาน้อย คือ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หมายถึง หน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่ดำเนินงานด้านปศุสัตว์ในแต่ละจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด และมีปศุสัตว์จังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หมายถึง หน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่ดำเนินงานด้านปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับอำเภอ และมีปศุสัตว์อำเภอเป็นหัวหน้าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

การประเมินผล หมายถึง การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน รวมทั้งความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการตรวจเอกสารออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. บทความทางวิชาการ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทความทางวิชาการ

โครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2530 - 2534 มีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์โดยการให้บริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเลี้ยงสัตว์ การสร้างความเข้าใจ และเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร ในการที่จะพึ่งพาตนเองมากขึ้น การฝึกอบรมอาสาป้องกันโรคสัตว์ เป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการย่อย การป้องกันโรคและพัฒนาสุขภาพสัตว์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อลดอัตราการตายและพัฒนาสุขภาพสัตว์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการป้องกันโรคสัตว์และการถ่ายทอดให้แก่สัตว์ ทั้งนี้จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจจนสามารถดำเนินการได้เองในพื้นที่ของตน (ดูภาคผนวก ค.)

จากรายงานการประเมินผลโครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2532 : 25) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาป้องกันโรคสัตว์ (อปร.) ดังนี้

1. การป้องกันกำจัดโรค การฉีดวัคซีนป้องกันโรค ของ อปร. จะเน้น โค กระบือ เป็นหลัก ส่วนสุกรและสัตว์ปีกจะดำเนินการเท่าที่ได้รับการสนับสนุนเรื่องวัคซีน โค กระบือ ต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม ปีละ 2 ครั้งโดยทั้งระยะห่างประมาณ 6 เดือน อาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านจะปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

2. การพัฒนาสุขภาพสัตว์ นอกจากจะฉีดวัคซีนแล้วยังให้ยาถ่ายพยาธิช่วย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายหนึ่งก็คือ ผู้ที่สมัครเข้าไปใช้ความสามารถของคนที่มียู่ โดยการเสียสละในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เพื่อผู้อื่น นอกจากนี้ F.A.O. ได้ให้คำจำกัดความของอาสาสมัครไว้ว่า คือบุคคลที่เต็มใจแจกจ่ายความรู้ ความสามารถส่วนตัวของเรา โดยไม่หวังผลตอบแทน (to give without receiving) และเต็มใจที่จะเผชิญความยากลำบากด้วยกัน (อาสาสมัครสันติภาพอเมริกัน, 2517 : 36)

และ บุญเจือ กิ่นนคร (2521 : 11) ได้กล่าวถึงงานของอาสาสมัครซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. สนับสนุนส่งเสริมเจ้าหน้าที่ประจำในท้องถิ่น หรือส่วนกลางให้พิจารณาปรับปรุงบริการที่กำลังเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
2. เป็นหน่วยงานในการรณรงค์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่
3. ปฏิบัติงานร่วมกับองค์การของรัฐ หรือเอกชนที่มีอยู่แล้วในการเข้าไปให้บริการโดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับบุคคลที่กำลังประสบปัญหา
4. ให้ความช่วยเหลือหรือริเริ่มการสำรวจค้นหาความยากจน ขาดแคลนหรือช่องว่างที่เกิดขึ้นในโปรแกรมต่าง ๆ
5. ให้ความช่วยเหลือในการที่จะคิดสร้าง หรือจัดให้มีโปรแกรมใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อบำบัดความต้องการของชุมชน และให้ความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ส่วนคำว่า เกษตรกรผู้นำ กองแผนงานและโครงการพิเศษ กรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, มปป : 4) ให้ความหมายไว้ว่า

...เกษตรกรผู้นำ หมายถึง เกษตรกรที่ปฏิบัติงานช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรทั่วไป เช่น การจัดทำแปลงสาธิตกระจายพันธุ์พืชในหมู่บ้าน และการกระจายความรู้การเกษตรในหมู่บ้านรวมทั้งตรวจสอบและรายงานเกี่ยวกับการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ให้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทราบเพื่อจะได้ช่วยเหลือได้ทันเวลาที่ ตลอดจนเป็นผู้คอย
แนะนำ หรือแก้ปัญหาทางการเกษตรในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ไม่อยู่หรือยังไม่
ถึงกำหนดเยี่ยม...

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2526 : 7 - 8) ยังได้กำหนดหน้าที่
และบทบาทของเกษตรกรผู้นำไว้ดังนี้

เกษตรกรผู้นำมีหน้าที่เป็นต้นกลางรับความรู้และกระจายความรู้ที่ได้รับไปสู่
เกษตรกรอื่น ๆ ในหมู่บ้านเพื่อให้เกษตรกรอื่น ๆ ได้มีโอกาสรับความรู้ และนำไปปฏิบัติ
ได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยเกษตรกรอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาบางประการที่
สามารถจะแก้ไขกันเองได้

บทบาทของเกษตรกรผู้นำ คือ

1. หมั่นพบกับเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรตำบลเพื่อรับความรู้หรือ
คำแนะนำต่าง ๆ
2. ร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร เช่น ร่วมจัดทำแปลงส่งเสริม
แปลงขยายพันธุ์ หรือการประชุมเกษตรกร เป็นต้น
3. ช่วยกระจายความรู้ และความคิดที่ได้รับไปยังเกษตรกรรายอื่น ๆ และ
กระตุ้นให้เกษตรกรรายอื่น ๆ นำความรู้ไปปฏิบัติตาม
4. ช่วยแก้ไขปัญหาลต่าง ๆ ที่เกษตรกรผู้นำสามารถแก้ไขได้ หากไม่สามารถ
จะแก้ไขได้ให้ช่วยแจ้งให้เกษตรกรตำบลทราบ เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป
5. ช่วยเกษตรกรตำบลในการกระจายข่าวสาร
6. ช่วยเกษตรกรตำบล เกษตรกรหมู่บ้านในการรวบรวมสถิติ ข้อมูล ที่จำเป็น
ในการวางแผนการพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้าน

ในส่วนที่เกี่ยวกับโรค วิโรจน์ จันทรรัตน์ (2526 : 36) ได้กล่าวไว้ว่า

"...โรค (disease) หมายถึง ความเจ็บป่วย (illness) ที่เป็นผลจากการ
เอ็กสโรนเป็นเอ็กสโรนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคน เมื่อมนุษย์ได้เห็นใบเขียวระเหยขึ้นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูญเสียหน้าที่ของอวัยวะบางอย่าง หรือหลายอวัยวะ หรือของเนื้อเยื่อ หรือของเซลล์ต่าง ๆ ของร่างกาย..." นอกจากนี้ เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล (2529 : 7) ให้ความหมายว่า

...โรค (disease) คือ การที่ร่างกายเจ็บป่วย หรือผิดปกติ ซึ่งส่วนมากมักแสดงทางอาหาร เช่น การใช้ลดลง การเจริญเติบโตลดลง และมีอัตราการตายสูง โดยอาจจะเป็นแบบเร็วแรงมาก (peracute) เร็วแรง (acute) และเรื้อรัง (chronic) ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรค ในบางโรคการเปลี่ยนแปลงทางโรคไม่เด่นชัด เรียกว่า subclinical disease เช่น หลอดลมอักเสบติดเชื้อ (infectious bronchitis) ...

นอกจากนี้ เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล (2529 : 10) ยังได้ให้หลักใหญ่ ในการป้องกันและควบคุมโรค 6 ประการ คือ

1. การคัดเลือกลูกสัตว์
2. การจัดการสุขาภิบาลที่ดีร่วมกับการให้อาหารที่ดีและเพียงพอ
3. มีโปรแกรมการป้องกันโรค
4. มีมาตรการเวลาเกิดโรคระบาด
5. มีการจัดการโรงพักที่ดี
6. มีมาตรการในการป้องกันโรคทั่ว ๆ ไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญจนะ มากวิจิตร และคณะ (2521 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับโรคทริโคโมเนียซิสและผลต่อการปรับปรุงความสมบูรณ์พันธุ์ของโคเนื้อ ผลการชันติกสุขภาพท่อโคเนื้อ จำนวน 19 ตัว ณ สถานีผสมพันธุ์โคกำแพงแสน พบว่า โคทุกตัวปราศจากโรค布鲁เซลโลซิส และทริโคโมเนียซิส และโคทุกตัวมีความต้องการผสมพันธุ์ดี ค่าเฉลี่ยของ sperm motility และ motile sperm มีค่าเท่ากับร้อยละ 85 และ 80 ตามลำดับ โคแม่พันธุ์ทั้งหมด จำนวน 219 ตัว ปราศจากโรคทริโคโมเนียซิส และอัตราการเป็นโรค布鲁เซลโลซิสในระดับ Reactor, Suspicious และ Negative มีค่าเท่ากับร้อยละ 2.75, 4.11 และ 93.14 ตามลำดับ และโคแม่พันธุ์ของเกษตรกรใน 3 หมู่บ้าน จำนวน 74 ตัว มีอัตราการเป็นโรค布鲁เซลโลซิสในระดับ Reactor, Suspicious และ Negative มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.2, 42 และ 53.8 ตามลำดับ และโคแม่พันธุ์ใน 3 หมู่บ้าน ทุกตัวปราศจากโรคทริโคโมเนียซิส

ชูชีพ ชนะเส็นีย์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการฝึกอบรมโครงการริเริ่มปรับปรุงข้าวหน้าฝน ปี 2520 จังหวัดนครราชสีมา ได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาลูกและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น เสนอให้มีการจัดรูปที่ดิน ขยายสินเชื่อกาไรเกษตร หุงราคาข้าว จำหน่ายปัจจัยการผลิตในราคาถูก ควบคุมคุณภาพและราคาปัจจัยการผลิต เก็บค่าน้ำชลประทาน สร้างและปรับปรุงระบบชลประทานในเขตโครงการให้สมบูรณ์ และทั่วถึง เป็นต้น

ไพบูลย์ ยุติศรี และคณะ (2523 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจพยาธิในโลหิตของกระบือไทย โดยการตรวจสอบโรค Schistosomiasis โดยวิธี COP test ในกระบือในท้องที่ต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 205 ตัว พบว่า ร้อยละ 14.14 เป็นโรค Schistosomiasis ซึ่งพบมากที่สุดที่ จังหวัดหนองคาย (ร้อยละ 24.34 จากกระบือ 41 ตัวที่ตรวจ) รองลงมาคือ จังหวัดอุดรธานี (พบร้อยละ 14.28 ของกระบือที่ตรวจทั้งหมด 21 ตัว) และพบน้อยที่สุดที่ จังหวัดชัยภูมิ (พบร้อยละ 4.52 ของกระบือที่ตรวจทั้งหมด 21 ตัว) จังหวัดที่ตรวจไม่พบเลย คือ จังหวัดบุรีรัมย์และนครราชสีมา

สาเหตุที่พบโรคนี้ในจังหวัดหนองคายมากที่สุดนั้นอาจเนื่องจากกระบือของจังหวัดนี้ได้รับเชื้อของโรคมารจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิชัย อินทรทิตติ (2523 : 94) ได้สรุปผลการวิจัยการปฏิบัติงานในหน้าที่ของเกษตรกรตำบลอาสาสมัครว่า ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการกำหนดงานในหน้าที่ไว้มากเกินไป อาสาสมัครไม่เข้าใจงานในหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร ขาดการติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสาธารณรัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ (2524 : 56) ได้ทำการวิจัยเรื่องผู้นำในชนบทของประเทศไทย พบว่า คุณสมบัติของผู้นำชนบทที่ได้รับการยกย่องนั้น จะต้องประกอบไปด้วย การเป็นผู้เสียสละ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตประกอบสัมมาชีพ มีความเป็นกันเอง วางตนให้เป็นที่พึ่งของคนทั่วไป

ธำรง แสงอรุณ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา เสนอแนะว่า วิชาที่เปิดทำการฝึกอบรมควรจัดให้ตรงกับความต้องการและอาชีพของเกษตรกรให้มากที่สุด วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาที่ทำการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ศึกษา ควรจัดให้มีการสาธิตและฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น การฝึกอบรมควรใช้เวลาเต็มวัน ในระยะเวลา 7 - 10 วัน และควรเป็นช่วงฤดูแล้ง การให้ข่าวสารและการรับสมัครเข้ารับการฝึกอบรมนอกจากจะให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการแล้ว ควรขอความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และเกษตรกรตำบล เป็นต้น รวมทั้งควรจัดให้มีการแจกประกาศนียบัตรและติดตามผลการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ ด้วย

มาลัย จีรวัดนเกษตร (2526 : บทคัดย่อ) ทำการติดตามผลการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กการเกษตรจัดโดยศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตรบางพูน จังหวัดปทุมธานี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมและเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น รวมทั้งจัดโครงการฝึกอบรมตามความต้องการของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ควรจัดโครงการฝึกอบรมในท้องถิ่นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาศัยอยู่
3. โครงการควรจะมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมและเนื้อหาวิชาในแต่ละหลักสูตร เพื่อประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่
4. เพื่อให้การติดตามผลการฝึกอบรมเป็นไปอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยควรจะได้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม

สาวจิต ไพบูลย์ศิลป์ (2527 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อพสม.) ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อพสม. มีปัญหาในการปฏิบัติงาน คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านยังไม่เข้าใจในหน้าที่ที่ อพสม. ปฏิบัติอยู่ อพสม. มีความรู้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ อพสม. ได้เสนอแนะให้มีการสนับสนุนด้านเอกสาร เวชภัณฑ์เพิ่มขึ้น ตลอดจนให้มีการฝึกอบรมทบทวนความรู้ทุก ๆ ปี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะว่า สำนักงานปศุสัตว์เชียงใหม่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของ อพสม. กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นให้มากขึ้น รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานเหล่านี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของ อพสม. ได้ผลมากขึ้น และควรมีการคัดเลือก อพสม. ที่ปฏิบัติงานดีเด่นเพื่อเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

ปรีชา บัวทองจันทร์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครประจำหมู่บ้านตามโครงการฝึกอบรมการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานมีทั้งที่เกิดจากอาสาสมัครเอง เกิดจากเพื่อนบ้าน และเกิดจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ โดยส่วนใหญ่เกิดจากขาดความรู้เรื่องโรคและวัคซีน เพื่อนบ้านไม่เชื่อว่าวัคซีนป้องกันโรคได้ และขาดการติดต่อกับอาสาสมัคร ตามลำดับ ข้อเสนอแนะของอาสาสมัคร คือ ให้มีการฝึกอบรมเพื่อทบทวนความรู้ ฝึกอบรมเพื่อนบ้าน ตลอดจนให้มีการติดต่อกับอาสาสมัครเป็นประจำและมีการติดตามประเมินผลโครงการ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในการฝึกอบรมโดยเน้นการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง การคัดเลือกอาสาสมัคร ควรได้รับความเห็นชอบจากคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนบ้านเห็นความสำคัญของอาสาสมัคร ควรมีการปลูกฝังค่านิยมในการ
ใช้วัคซีนในการป้องกันโรคให้แก่เพื่อนบ้าน ตลอดจนทำการฝึกอบรมเพื่อทบทวนความรู้
รวมทั้งมีการติดต่อกับอาสาสมัคร และติดตามผลโครงการเป็นระยะ ๆ ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากร (population) คือ อาสาบ้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผ่านการฝึกอบรม และได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบในพื้นที่ต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 271 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (sample) ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ simple random sampling ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) จำนวน 140 ชุด ระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม 2532 ถึง วันที่ 12 พฤศจิกายน 2532 รวม 16 วัน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร.
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ต้านป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการนำไปใช้ปฏิบัติงานของ อปร.
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคบางประการต่อการปฏิบัติงานของ อปร.
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจาก อปร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษาคำสั่งเกิด

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{ค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum f_i x_i}{N}$$

กำหนดให้ f_i = ความถี่ของชั้นที่ i

x_i = จุดกึ่งกลางของช่วงข้อมูลแต่ละชั้น

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

\sum = ผลรวม

3. สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าไคสแควร์ (Chi - square = χ^2)

$$\chi^2 = \frac{\sum (O_i - E_i)^2}{E_i}$$

กำหนดให้ O_i = ค่าความถี่ที่ได้มาจริง ๆ (Observed frequency)

E_i = ค่าความถี่ที่ได้มาตามทฤษฎีหรือความคาดหวังไว้ (expected frequency)

การคำนวณค่าโคสแควร์ที่มีข้อมูลของตัวแปรตามแนวดิ่ง (Column) และ ตัวแปรตามแนวนอน (Row) ค่าความเป็นอิสระ (degree of freedom : d.f.) คิดได้ดังนี้

$$d.f. = (c - 1) (r - 1)$$

$$c = \text{Column}$$

$$r = \text{Row}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร. (ตารางที่ 2)

เพศ อายุ การศึกษา และศาสนา

จากการศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 140 คน พบว่า อปร. ทุกคนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100

อปร. ที่ทำการศึกษามีอายุ เฉลี่ย 39.5 ปี อายุมากที่สุด คือ 57 ปีอายุน้อยที่สุด คือ 22 ปี ในจำนวนนี้มีกลุ่มที่อายุ 34 - 39 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 27.86

อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 72.86 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 4 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาที่ 7 คิดเป็นร้อยละ 12.14 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11.43 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 2.14 และส่วนน้อยคือ ร้อยละ 1.43 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

อปร. ที่ทำการศึกษาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

อปร. ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คือ ร้อยละ 95.00 ที่เป็นโสดมีเพียง ร้อยละ 5.00

ขนาดครอบครัวของ อปร. มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.31 คน ส่วนใหญ่จะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวในช่วง 4 - 5 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ช่วง 6 - 7 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 ส่วนที่มีสมาชิกในครอบครัว 10 คนนั้นมีจำนวนร้อยละ 0.71 เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพหลัก อาชีพรอง และรายได้ของครอบครัว

อปร. ส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ ทำนา คิดเป็นร้อยละ 97.15 รองลงมา คือ ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.14 และมีอาชีพรับราชการมีเพียง ร้อยละ 0.71 เท่านั้น

ส่วนอาชีพรองของ อปร. ส่วนใหญ่ คือ ทำไร่ ร้อยละ 61.43 รองลงมา ร้อยละ 16.43 คือ อาชีพรับราชการ (ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) ส่วน อปร.ที่มี อาชีพการเลี้ยงสัตว์มีเพียงร้อยละ 10.17 เท่านั้น

รายได้ของครอบครัว อปร. ต่ำสุดคือ 10,500 บาทต่อปี สูงสุดคือ 80,000 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ย 22,071.93 บาทต่อปี อปร. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.15 มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 35.15 มีรายได้ในช่วง 20,001 - 30,000 บาทต่อปี

ภาวะหนี้สินและแหล่งเงินทุน

ในด้านภาวะหนี้สินของ อปร. พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.71 ไม่มีหนี้สิน ที่มีหนี้สินมีจำนวน ร้อยละ 44.29 ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.35 กู้ยืมเงินในช่วง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมา คือ ร้อยละ 12.90 กู้ยืมเงินอยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท

แหล่งเงินทุน ส่วนใหญ่ คือ เพื่อนบ้านและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) คิดเป็น ร้อยละ 25.81 รองลงมา คือ หน่วยงานอื่น ๆ เช่น กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกันชีวิต ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง คิดเป็นร้อยละ 22.58

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กร

อปร. ที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีจำนวน ร้อยละ 67.๘1 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มกองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต สหกรณ์ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 17.12 รองลงมาคือ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 14.38 และสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 13.02

ยานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติงาน

อปร. มียานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติงานทุกคน ซึ่งได้แก่ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ จำนวน ร้อยละ 68.00, 66.00 และ 6.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 2: ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของ อปร.

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	140	100.00
หญิง		-
<u>อายุ (ปี)</u>		
22 - 27	11	7.86
28 - 33	20	14.29
34 - 39	39	27.86
40 - 45	36	25.71
46 - 51	26	18.57
52 - 57	8	5.71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
----------------------------------	--------------------	--------

อายุเฉลี่ย	39.5	ปี
อายุต่ำสุด	22	ปี
อายุมากที่สุด	57	ปี

การศึกษา

ป.4	102	72.86
ป.6, ป.7	17	12.14
ม.3, ม.ศ.3	16	11.43
ม.6, ปวช.	2	1.43
ปวส.	3	2.14

ศาสนา

พุทธ	140	100.00
อื่น ๆ	-	-

สถานภาพสมรส

โสด	7	5.00
แต่งงาน	133	95.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
----------------------------------	--------------------	--------

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)

2 - 3	6	4.29
4 - 5	80	57.14
6 - 7	46	32.86
8 - 9	7	5.00
10 - 11	1	0.71

จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.31 คน

อาชีพหลัก *

เลี้ยงสัตว์	-	-
ทำนา	136	97.15
ทำไร่	3	2.14
รับราชการ	1	0.71

อาชีพรอง *

เลี้ยงสัตว์	15	10.71
ทำนา	3	2.14
ทำไร่	86	61.43
ทำสวน	13	9.29
รับราชการ	23	16.43
- ผู้ใหญ่บ้าน	8	5.72
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	15	10.71

* ใช้รายได้เป็นเกณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นการพิมพ์เพื่อเผยแพร่และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
หนี้สินต่ำสุด	1,000.00 บาท	
หนี้สินสูงสุด	30,000.00 บาท	
แหล่งเงินกู้	(N = 62)	
เพื่อนบ้าน	16	25.81
รถส.	16	25.81
ธนาคารพาณิชย์	9	14.51
สหกรณ์การเกษตร	7	11.29
อื่น ๆ	14	22.58
การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กร		
ไม่เป็นสมาชิก	47	32.19
เป็นสมาชิก		
1. ลูกค้ายกย.	25	17.12
2. ลูกค้ายกย.ธนาคารพาณิชย์	9	6.17
3. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	19	13.02
4. กลุ่มเกษตรกร	21	14.38
5. อื่น ๆ	25	17.12
ยานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติงาน		
1. จักรยานยนต์	68	47.14
2. รถยนต์	6	4.29
3. จักรยาน	68	48.57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ที่ป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการนำไปใช้ปฏิบัติงานของ อปร.

ความรู้ภายหลังจากฝึกอบรมของ อปร.

การวิเคราะห์ความรู้ของ อปร. ภายหลังจากการฝึกอบรมไปแล้วประมาณ 2 ปี ได้ใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้น จำนวน 17 ข้อ (ภาคผนวก ข. ตอนที่ 2) โดยกำหนดคะแนนของผู้ตอบไว้ดังนี้

ตอบถูก	ได้	1	คะแนน
ตอบผิด	ได้	0	คะแนน

ผู้ที่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องตั้งแต่ ร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่ามีความรู้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ อปร. ได้

ผลการวิจัย พบว่า อปร. ที่ตอบได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ 60 ขึ้นไปมีจำนวนร้อยละ 97.14 และตอบได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 60 ลงมา มีจำนวน ร้อยละ 2.86 แสดงว่า อปร. ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคระบาดสัตว์เพียงพอ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความรู้ด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายหลังจากการฝึกอบรมของ อปร.

ระดับคะแนนของ อปร.	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป	136	97.14
ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60	4	2.86

การปฏิบัติงานด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์

จากการศึกษาการปฏิบัติงานของ อปร. เมื่อมีโรคระบาดสัตว์เกิดขึ้นได้มีการป้องกันโรคระบาดโดยวิธีต่าง ๆ ทั้งนี้ พบว่า อปร. ปฏิบัติโดยการทำลายโดยการฝังหรือเผามากกว่าการแยกและกักขังสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 89.57 และ 45.72 ตามลำดับ ส่วนการป้องกันโรคระบาดสัตว์โดยการแนะนำให้รู้จักโรคระบาดสัตว์โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย คิดเป็นร้อยละ 97.80 และป้องกันโดยการฉีดวัคซีนปากและเท้าเปื่อย คิดเป็นร้อยละ 98.57 ส่วนการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก และสุกร คิดเป็นร้อยละ 12.86 และ 7.86 ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะเกษตรกรขาดความสนใจ และมีสัตว์เลี้ยงจำนวนมากซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์ ตลอดจนเนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมักจะซื้อลูกสุกรจากฟาร์มซึ่งได้รับการทำวัคซีนเรียบร้อยแล้ว อปร. ทุกคนทำการแนะนำเกี่ยวกับการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ให้แก่เกษตรกรเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การปฏิบัติงานด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์

วิธีการปฏิบัติงาน	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำลายโดยการฝังหรือเผา	138	98.57	2	1.43
การแยกและการกักขังสัตว์ป่วย	64	45.72	76	54.29
แนะนำโรคปากและเท้าเปื่อย	137	97.72	3	2.14
ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย	138	98.57	2	1.43
ฉีดวัคซีนป้องกันในสัตว์ปีก	18	12.86	122	87.14
ฉีดวัคซีนป้องกันในสุกร	11	9.86	129	92.14
แนะนำเกี่ยวกับการทำวัคซีนป้องกันโรค	140	100.00	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาถึงการปฏิบัติงานด้านการแนะนำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ของ อปร. พบว่า อปร. ได้อธิบายให้แก่เพื่อนบ้านให้เข้าใจถึงวิธีการป้องกันโรคระบาดสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการอธิบายแบบรวม คิดเป็นร้อยละ 54.29 หมายความว่า การอธิบายการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ทุกชนิด รองลงมา คือ การอธิบายรวมและแยกขึ้นอยู่กับโอกาส คิดเป็นร้อยละ 30.71 และการอธิบายแยกมีเพียงร้อยละ 15.00 เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมของ อปร. และภาวะการเกิดโรคระบาดสัตว์ภายในหมู่บ้าน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 วิธีการแนะนำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ของ อปร.

วิธีการแนะนำ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
อธิบายรวม คือ โรคทุกชนิด	76	54.29
อธิบายแยก คือ โรคสัตว์แต่ละชนิด	21	15.00
อธิบายรวมและแยกขึ้นอยู่กับโอกาส	43	30.71

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคบางประการต่อการปฏิบัติงานของ อปร.

เมื่อทำการศึกษาถึงการปฏิบัติงานของ อปร. ในด้านการตรวจรักษาสัตว์ป่วย พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 78.57 ทำการตรวจรักษา เดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป รองลงมาปฏิบัติงานน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 17.14 ส่วน อปร. ที่ไม่เคยปฏิบัติงานด้านนี้เลยมีจำนวน ร้อยละ 4.29 ทั้งนี้เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีสัตว์ป่วยสัตว์เลี้ยงในหมู่บ้านน้อย และเพื่อนบ้านไม่มาขอความช่วยเหลือ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์ป่วยในหมู่บ้าน

จำนวนครั้งของการปฏิบัติงาน	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป	110	78.57
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน *	24	17.14
ไม่เคยปฏิบัติ	6	4.29
<u>สาเหตุที่ไม่เคยปฏิบัติ</u>	(N = 6)	
ไม่มีสัตว์ป่วย	3	50.00
สัตว์เลี้ยงในหมู่บ้านน้อย	2	33.33
เพื่อนบ้านไม่มาขอความช่วยเหลือ	1	16.67

* หรือน้อยกว่า 12 ครั้งต่อปี

จากการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการให้บริการฉีดวัคซีนวัว-ควาย พบว่า วัว-ควาย มากกว่า ร้อยละ 50 ของทั้งหมดในหมู่บ้านได้รับการฉีดวัคซีน คิดเป็นร้อยละ 98.57 ส่วนหมู่บ้านที่วัว-ควาย มารับการฉีดวัคซีนน้อยหรือน้อยกว่า ร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 1.43 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การปฏิบัติงานด้านการให้บริการฉีดวัคซีนวัว-ควาย

จำนวนสัตว์ที่ได้รับการ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
มากกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมด	138	98.57
น้อยกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมด	2	1.43

เมื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานของ อปร. ด้านการแนะนำเผยแพร่ความรู้การเลี้ยงสัตว์และป้องกันโรคระบาดสัตว์ พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.86 ส่วนที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.14 และที่ไม่เคยปฏิบัติงานเลย คิดเป็นร้อยละ 0.71 ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนสัตว์ในหมู่บ้านมีจำนวนน้อย จึงไม่ได้ให้การแนะนำเผยแพร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การปฏิบัติงานด้านการแนะนำเผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์

จำนวนครั้งของการปฏิบัติงาน	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป	111	79.86
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน หรือน้อยกว่า 12 ครั้งต่อปี	28	20.14
ไม่เคยปฏิบัติงาน	1	0.71
<u>สาเหตุที่ไม่เคยปฏิบัติงาน</u>		
มีสัตว์เลี้ยงจำนวนน้อย	1	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการฉีดวัคซีน วั - ควาย ในแต่ละครั้งนั้น อปร. ทุกคนจะเป็นผู้ให้
หมายกับเพื่อนบ้านในการฉีดวัคซีนแต่ละครั้ง

จากการศึกษาการปฏิบัติงานของ อปร. ด้านการช่วยเหลือสัตว์แพทย์ใน
การฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ พบว่า อปร. ที่เคยช่วยเหลือสัตว์แพทย์อย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 35.71 แต่ อปร. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.29 ไม่เคยให้ความ
ช่วยเหลือแก่สัตว์แพทย์เลย ทั้งนี้เพราะ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ในแต่ละครั้ง
นั้น อปร. ได้ปฏิบัติงานเอง โดยไม่ติดต่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์
(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือสัตว์แพทย์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรค

การปฏิบัติงาน	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป	2	1.42
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน	48	34.29
ไม่เคยช่วยเหลือสัตว์แพทย์	90	64.29
<u>สาเหตุที่ไม่เคยช่วยเหลือสัตว์แพทย์</u> (N = 90)		
ไม่ติดต่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่	90	100.00

จากการศึกษา พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.72 เห็นว่าสัปดาห์
 อำนวยความสะดวกของ อปร. มาก รองลงมา คือ ร้อยละ 38.57 เห็นว่ามีความ
 สำคัญน้อย ส่วนที่เห็นว่าไม่มีความสำคัญเลย คิดเป็น ร้อยละ 0.71 ทั้งนี้เพราะสัปดาห์
 ไม่เคยติดต่อกับ อปร. และตัว อปร. เองก็ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความเห็นของ อปร.

ระดับความสำคัญ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
สำคัญมาก	85	60.72
สำคัญน้อย	54	38.57
ไม่สำคัญ	1	0.71
<u>สาเหตุที่ไม่เห็นความสำคัญ</u>	(N = 1)	
ไม่เคยติดต่อกับ	1	100.00

จากการศึกษาการได้รับแจกเอกสาร และเวชภัณฑ์ของ อปร. พบว่า อปร.
 ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 90.00 ได้รับแจกน้อย มีเพียงส่วนน้อย คือ ร้อยละ 7.86 ได้รับ
 มาก และ อปร. ที่ไม่ได้รับการแจกเอกสาร และเวชภัณฑ์เลยมีเพียงร้อยละ 2.14
 เพราะมีการแจกหลังจากการฝึกอบรม อปร. อาจจะไม่ค่อยมีเวลาไปรับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 การได้รับแจกเอกสาร และเวชภัณฑ์

จำนวนที่ได้รับ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ได้รับมาก	11	7.86
ได้รับน้อย	126	90.00
ไม่ได้รับเลย	3	2.14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาการติดต่อกับสัตว์แพทย์ พบว่า อปร. ที่ทำการติดต่อยู่
สม่ำเสมอ คิดเป็น ร้อยละ 96.43 ส่วน อปร. ที่ไม่ติดต่อกับสัตว์แพทย์ คิดเป็น ร้อยละ
3.57 ทั้งนี้เนื่องจาก อปร. ไม่มีเวลาว่างในการติดต่อกับสัตว์แพทย์ จึงขอให้ผู้ใหญ่บ้าน
และเพื่อนบ้านติดต่อแทน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การติดต่อกับสัตว์แพทย์

การติดต่อ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ติดต่อสม่ำเสมอ	135	96.43
- เกินละ 1 ครั้งขึ้นไป	118	87.41
- น้อยกว่าเกินละ 1 ครั้ง	17	12.59
ไม่ติดต่อ	5	3.57
<u>สาเหตุที่ไม่ติดต่อ</u>	(N = 5)	
ผู้ใหญ่บ้านติดต่อแทน	3	60.00
ให้เพื่อนบ้านติดต่อแทน	2	40.00

จากการศึกษาความคิดเห็นของ อปร. พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ
85.71 เห็นว่าได้ปฏิบัติงานมาเหมาะสมกับการได้รับตำแหน่ง อปร. และหน้าที่ที่ได้อบรม
มาแล้ว รองลงมา คือ ร้อยละ 14.29 เห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติงานน้อย (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของ อปร. เกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

ปริมาณการปฏิบัติงาน	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ปฏิบัติงานมาก	120	85.71
ปฏิบัติงานน้อย	20	14.29
ไม่ได้ปฏิบัติงาน	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวปได้ชำระค่าธรรมเนียมเพื่อขอคัดลอกเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาถึงสถานที่ที่ซื้อวัคซีนป้องกันโรคในไก่ และสุกร พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 99.29 ซื้อวัคซีนป้องกันโรคในไก่และสุกรได้อย่างสะดวก สถานที่ที่ อปร. หาซื้อวัคซีนได้ คือสำนักงาน ปศุสัตว์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 54.46 รองลงมา คือที่ ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง (CBIRD - นางรอง) คิดเป็น ร้อยละ 23.76 และซื้อตามร้านขายยาในอำเภอ คิดเป็น ร้อยละ 21.78 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การซื้อวัคซีนป้องกันโรคในไก่และสุกร

การจัดซื้อ	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
สะดวก	139	99.29
ไม่สะดวก	1	0.71
สถานที่จัดซื้อ	(N = 192)*	
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	110	54.46
ร้านขายยาในอำเภอนางรอง	44	21.78
ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง	48	23.76

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจาก อปร.

ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของ อปร.

จากการศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ของ อปร. ในการปฏิบัติงาน พบว่า อปร. ร้อยละ 41.29 ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดอุปกรณ์ เอกสาร และเวชภัณฑ์ รองลงมา คือ ร้อยละ 34.09 ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับยาและการวินิจฉัยโรค นอกนั้นประสบปัญหาการฉีดวัคซีนไม่ได้ผลและสัตว์มีอาการแพ้ และเพื่อนบ้านไม่เข้าใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็น ร้อยละ 15.94 และ 5.68 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของ อปร.

ปัญหา	จำนวน (N = 140)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	21	15.00
มีปัญหา	119	85.00
<u>มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ คือ</u> (N = 264)*		
1. ขาดอุปกรณ์ เอกสาร และเวชภัณฑ์	109	41.29
2. ขาดความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับยาและการวินิจฉัยโรค	90	34.09
3. ฉีดวัคซีนไม่ได้ผลและสัตว์มีอาการแพ้	50	15.94
4. เพื่อนบ้านไม่เข้าใจในการปฏิบัติงาน	15	5.68

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะของ อปร. เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาถึงข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในหน้าที่พอสรุปได้ว่า อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 35.74 เสนอแนะให้มีการแจกเอกสาร และเวชภัณฑ์ให้มากกว่าเดิม รองลงมา คือ ร้อยละ 29.39 เสนอให้มีการฝึกอบรมทบทวนความรู้ปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การขยายเวลาการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น การจัดตั้งกองทุนยาสัตว์หรือ ศูนย์ป้องกันโรคสัตว์ประจำตำบล การประชาสัมพันธ์และออกเยี่ยมเยียนประชาชน การอำนวยความสะดวกและให้ความสนใจแก่ประชาชนให้มาก และการมอบใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 8.94, 8.65, 7.78, 7.78 และ 1.73 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (N = 347)*	ร้อยละ
1. ควรแจกเอกสารและเวชภัณฑ์ให้พอเพียง	124	35.74
2. ควรมีการฝึกอบรมทบทวนความรู้ปีละ 1 ครั้ง	102	29.39
3. ควรขยายเวลาการฝึกอบรม	31	8.94
4. ควรจัดตั้งกองทุนยาสัตว์หรือศูนย์ป้องกันโรคสัตว์ประจำตำบล	30	8.65
5. ควรมีการประชาสัมพันธ์และออกเยี่ยมเยียนประชาชน	27	7.78
6. ควรอำนวยความสะดวกและให้ความสนใจแก่ประชาชนให้มากขึ้น	27	7.78
7. ควรมีการมอบใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม	6	1.73

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำ ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมแตกต่างกัน

จากตารางวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 พบว่า อปร. ที่มีการศึกษาสูง และ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำ ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ค่า χ^2 ที่ได้จากการคำนวณ มีค่า 1.54 ซึ่งน้อยกว่าค่า χ^2 จากตาราง ซึ่งมีค่า 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 เมื่อ d.f. = 1) (ตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 2 อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำปฏิบัติงานแตกต่างกัน

จากตารางวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 พบว่า อปร. ที่มีการศึกษาสูงและ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้ (ค่า χ^2 ที่ได้จากการคำนวณในการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษา, ด้านการเผยแพร่ความรู้ และการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ มีค่า 2.11, 1.18 และ 0.55 ตามลำดับ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อ d.f. = 1) (ตารางที่ 18, 19 และ 20)

สมมติฐานที่ 3 อปร. ที่มีอายุมาก กับ อปร. ที่มีอายุน้อยปฏิบัติงานแตกต่างกัน

จากตารางวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 พบว่า อปร. ที่มีอายุมาก และ อปร. ที่มีอายุน้อยปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้ (ค่า χ^2 ที่ได้จากการคำนวณในการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษา, ด้านการเผยแพร่ความรู้และการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ มีค่า 0.17, 0.04 และ 0.00 ตามลำดับ มีระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 เมื่อ d.f. = 1) (ตารางที่ 21, 22 และ 23)

สมมติฐานที่ 4 อปร. ที่มีรายได้สูง กับ อปร. ที่มีรายได้ต่ำปฏิบัติงานแตกต่างกัน

จากตารางวิเคราะห์สมมติฐานที่ 4 พบว่า อปร. ที่มีรายได้สูง และ อปร. ที่มีรายได้ต่ำปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้ (ค่า χ^2 ที่ได้จากการคำนวณในการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษา, ด้านการเผยแพร่ความรู้และการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ มีค่า 0.02, 0.10 และ 2.44 ตามลำดับ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อ d.f. = 1) (ตารางที่ 24, 25 และ 26)

ตารางที่ 17 ระดับการศึกษากับความรู้อายหลังการฝึกอบรม *

ระดับการศึกษา	ความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป	ความรู้น้อยกว่าร้อยละ 60	รวม	χ^2
การศึกษาค่ำ	98	4	102	1.54 NS
การศึกษาสูง	38	0	38	
รวม	136	4	140	

ตารางที่ 18 ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์ป่วย *

ระดับการศึกษา	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
การศึกษาค่ำ	77	25	102	2.11 NS
การศึกษาสูง	33	5	38	
รวม	110	30	140	

* d.f. = 1, α = 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 19 ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้ *

ระดับการศึกษา	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
การศึกษาค่ำ	78	24	102	1.81 NS
การศึกษาสูง	33	5	38	
รวม	111	29	140	

ตารางที่ 20 ระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ *

ระดับการศึกษา	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
การศึกษาค่ำ	1	101	102	0.55 NS
การศึกษาสูง	1	37	38	
รวม	2	138	140	

ตารางที่ 21 อายุกับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์ *

อายุ	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
อายุน้อย	56	16	70	0.17 NS
อายุมาก	54	14	70	
รวม	110	30	140	

* d.f. = 1, α = 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 22 อายุกับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้ *

อายุ	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
อายุน้อย	55	15	70	NS 0.04
อายุมาก	56	14	70	
รวม	111	29	140	

ตารางที่ 23 อายุกับการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ *

อายุ	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
อายุน้อย	1	69	70	NS 0.00
อายุมาก	1	69	70	
รวม	2	138	140	

ตารางที่ 24 รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์ *

ระดับรายได้	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
รายได้ต่ำ	60	16	76	NS 0.02
รายได้สูง	50	14	64	
รวม	110	30	140	

*d.f. = 1, α = 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 25 รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ความรู้ *

ระดับรายได้	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
รายได้ต่ำ	61	15	76	NS 0.10
รายได้สูง	50	14	64	
รวม	111	29	140	

ตารางที่ 26 รายได้กับการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ *

ระดับรายได้	ปฏิบัติงานดี	ปฏิบัติงานไม่ดี	รวม	χ^2
รายได้ต่ำ	0	76	76	NS 2.44
รายได้สูง	2	62	64	
รวม	2	138	140	

*d.f. = 1, $\alpha = 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร.

อปร. ทุกคนเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 39.50 ปีอายุน้อยที่สุด คือ 22 ปี อายุมากที่สุด คือ 57 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.86 มีอายุอยู่ในช่วง 34 - 39 ปี ด้านการศึกษาของ อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 72.86 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และส่วนน้อย คือ ร้อยละ 2.14 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากการศึกษายังพบว่า อปร. ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.00 แต่งงานแล้ว ครอบครัวของ อปร. มีสมาชิกเฉลี่ย 5.31 คน ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 57.14 อยู่ในช่วง 4 - 5 คน รองลงมา คือ ร้อยละ 32.86 อยู่ในช่วง 6 - 7 คน อาชีพหลักของ อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 97.15 มีอาชีพทำนา และมีอาชีพรอง ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 61.43 ทำไร่ ซึ่งมีอาชีพเลี้ยงสัตว์เพียง ร้อยละ 10.71 แต่ครอบครัวของ อปร. ทั้งหมดมีสัตว์เลี้ยง รายได้ของ อปร. เฉลี่ย 22,071.93 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด คือ 10,500 บาท และสูงสุด คือ 80,000 บาท

ในด้านภาวะหนี้สินของ อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 55.71 ไม่มีหนี้สิน ที่มีหนี้สิน ร้อยละ 44.29 ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 69.35 กู้ยืมเงินในช่วง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมา คือ ร้อยละ 12.90 กู้ยืมเงินอยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท โดยส่วนใหญ่กู้ยืมจากเพื่อนบ้านและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ร้อยละ 25.81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อปร. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีร้อยละ 67.81 ซึ่งส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 17.12 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มกองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต สหกรณ์ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสม-ผสานนางรอง และอปร. ทุกคนมียานพาหนะใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ เป็นร้อยละ 68.00, 66.00 และ 6.00 ตามลำดับ

ความรู้ของ อปร. ด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์

จากการศึกษาการทดสอบความรู้ของ อปร. โดยเน้นด้านการป้องกันโรคสัตว์ พบว่า ร้อยละ 97.14 มีความรู้เกินกว่าร้อยละ 60 ซึ่งถือว่ามีความรู้พอเพียงแก่การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์

จากการศึกษาการปฏิบัติงานของ อปร. เมื่อมีโรคระบาดสัตว์เกิดขึ้นได้มีการป้องกันโรคระบาดโดยวิธีต่าง ๆ พบว่า อปร. ปฏิบัติโดยการทำลายโดยการฝังหรือเผามากกว่าการแยกและกักขังสัตว์ คือ ร้อยละ 89.57 และ 45.72 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการแนะนำให้เพื่อนบ้านรู้จักโรคระบาดและการป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคสัตว์ปีก และสุกร โดยการฉีควัดขึ้นป้องกันโรคซึ่งทุกคนได้แนะนำให้แก่เพื่อนบ้านโดยตลอด

เมื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานของ อปร. พบว่า อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 72.57 ปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป ส่วนร้อยละ 4.29 ไม่ปฏิบัติงานด้านการตรวจรักษาสัตว์เลย ในด้านการแนะนำเผยแพร่การเลี้ยงสัตว์และการป้องกันโรคสัตว์ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.86 ปฏิบัติงานมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไปที่ไม่ปฏิบัติงานมี ร้อยละ 0.71 ส่วนการช่วยเหลือสัตว์แพทยปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.29 ไม่เคยให้ความช่วยเหลือ ส่วนที่ให้ช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป มีเพียง ร้อยละ 4.00

อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 87.41 เดินทางเข้าติดต่อกับสัตวแพทย์อำเภอ ทุกเดือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรึกษาขอคำแนะนำเกี่ยวกับยารักษาสัตว์ ตลอดจนการขอเบิก วัคซีนป้องกันโรค อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 90.00 ยังได้รับการสนับสนุนเอกสารและ เวชภัณฑ์ไม่พอเพียง ส่วนการจัดซื้อวัคซีน อปร. ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 99.29 สามารถ กระทำได้อย่างสะดวก

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงาน กับ การศึกษา, อายุ, และรายได้

1. อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำได้รับความรู้จากการ ฝึกอบรมไม่มีความแตกต่างกัน
2. อปร. ที่มีการศึกษาสูง กับ อปร. ที่มีการศึกษาต่ำปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจรักษาสัตว์, การเผยแพร่ความรู้ และการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ สัตวแพทย์ ไม่มีความแตกต่างกัน
3. อปร. ที่มีอายุมาก กับ อปร. ที่มีอายุน้อยปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน
4. อปร. ที่มีรายได้สูง กับ อปร. ที่มีรายได้ต่ำปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะของ อปร.

จากการศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ของ อปร. ในการปฏิบัติงาน พบว่า อปร. ร้อยละ 41.29 ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดอุปกรณ์ เอกสารและเวชภัณฑ์ รองลงมา คือ ร้อยละ 34.09 ประสบปัญหา เกี่ยวกับการขาดความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับยาและการวินิจฉัยโรค นอกนั้นประสบปัญหาการเสีวัคซีนไม่ไคผล สัตว์มีอาการแพ้ และเพื่อนบ้าน ไม่เข้าใจในการปฏิบัติงาน

ส่วนข้อเสนอแนะของ อปร. นั้นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 35.74 เสนอแนะให้มีการแจกเอกสาร และเวชภัณฑ์ให้มากกว่าเดิม รองลงมา คือ ร้อยละ 29.39 เสนอให้มีการฝึกอบรมทบทวนความรู้ปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการขยายเวลาการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น การจัดตั้งกองทุนยาสัตว์หรือศูนย์ป้องกันโรคสัตว์ประจำตำบล การประชาสัมพันธ์และออกเยี่ยมเยียนประชาชน การอำนวยความสะดวกและให้ความสนใจแก่ประชาชนให้มาก และควรมีการมอบใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ อปร.

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้านในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงการฝึกอบรมแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. เกี่ยวกับเนื้อหาของการฝึกอบรม ควรมีการปรับปรุงด้านเนื้อหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่น เช่น การเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบันมักจะเกิดโรคระบาดอยู่เสมอ จึงควรปรับปรุงเนื้อหาโดยการเพิ่มความรู้ทางด้านยาและการวินิจฉัยโรคเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การจัดการฝึกอบรมควรจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร
2. เพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมและเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
3. ในการฝึกอบรมควรมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการฝึกอบรมซ้ำทุก ๆ ปี เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ และทบทวนความรู้เดิม นอกจากนี้การฝึกอบรมซ้ำจะทำให้ผู้เข้าอบรมมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแก่กันและกันอีกด้วย
4. ในการฝึกอบรมควรมีการแจกเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การฝึกอบรม อย่างเพียงพอ เพราะหลังจากการฝึกอบรมแล้วสามารถนำมาทบทวนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการการฝึกอบรมควรจะให้ความสนใจแก่เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการเยี่ยมเยียน สอบถามปัญหา และให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

6. โครงการฝึกอบรมควรมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมและเนื้อหาวิชาในแต่ละหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและท้องถิ่น

7. ในการจัดฝึกอบรมควรจะจัดในฤดูแล้ง เพราะเกษตรกรจะมีเวลาว่างพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

8. การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ควรจะเป็นตัวแทนของท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยผ่านการคัดเลือกแบบสังคมมิติ (sociometry) เพื่อให้ได้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความตั้งใจทำงาน และเสียสละเพื่อท้องถิ่นอย่างจริงจัง

9. หลังจากการฝึกอบรมแล้ว ควรมีการคัดเลือกตำบลตัวอย่าง เพื่อจัดตั้งกองทุนยาสัตว์หรือศูนย์ป้องกันโรคสัตว์ประจำตำบล เพื่อเป็นการพัฒนาปศุสัตว์ในท้องถิ่น และจะก่อให้เกิดความสะท้อใจในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การมีผู้ให้บริการ คือ อปร. และ ผู้ใช้บริการ คือ ประชาชนในท้องถิ่นย่อมมีการเกิดปฏิกริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันอันเป็นกระบวนการทางสังคม ในการให้บริการทางด้านปศุสัตว์นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการกระทำทางสังคม ประชาชนจะได้รับบริการหรือไม่ก็ขึ้นกับ สิ่งจูงใจ, วัตถุประสงค์, ความพึงพอใจ ตลอดจนทัศนคติของบุคคล คือประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งถ้าหาก อปร. โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเสริมสร้างให้มีปัจจัยดังกล่าว (อันสามารถสร้างได้) แล้วงานด้านการพัฒนาปศุสัตว์ก็จะก้าวหน้าขึ้นไปอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

- กัญจนะ มากวิจิตร และคณะ. 2521. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ
โรคทริโคโมเนียซิสและผลต่อการปรับปรุงความสมบูรณ์พันธุ์ของโคเนื้อ. ภาควิชา
สัตวบาล คณะเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมปศุสัตว์. 2530. โครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปี 2530 - 2534. (โรเนียว)
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2526. แนวทางการฝึกอบรมเกษตรกรหมู่บ้าน ปี 2526.
(โรเนียว)
- ม.ป.ป. คู่มือเจ้าหน้าที่การเกษตรประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร :
ฝ่ายเอกสารคำแนะนำ กองเกษตรสัมพันธ์, กรมส่งเสริมการเกษตร.
- 2528. หลักและวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
ฝ่ายบริหารงานวิจัยการส่งเสริมการเกษตร, กองแผนงานและโครงการพิเศษ.
- คณะกรรมการสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. 2524. รายงานการวิจัยเรื่อง
ผู้นำในชนบทของประเทศไทย. สภาวิจัยแห่งชาติ.
- สุทธิพิศ ชนะเสนีย์. 2522. การติดตามผลการฝึกอบรมโครงการริเริ่มปรับปรุงข้าวหน้าฝน
ปี 2520 จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล. 2529. โรคสัตว์ปีก. โครงการการผลิตสิ่งตีพิมพ์ทางการเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- চারঙ্গ แสงอรุณ. 2525. การติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้น
ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญเจือ ถิ่นนคร. 2521. "บทบาทของอาสาสมัครในการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย".
วารสารการประชาสงเคราะห์. 23 (4) : 7 - 26.
- ปรีชา บัวทองจันทร์. 2528. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครประจำหมู่บ้านตามโครงการฝึกอบรมการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพบูลย์ ยุติศรี และคณะ. 2523. รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจพยาธิในโลหิตของกระบือไทย. ภาควิชาชีววิทยา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มาลัย จีรวัฒน์เกษตร. 2526. การติดตามผลการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กการเกษตรจัดโดยศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตรบางขุน จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. "การติดตามและประเมินผลงานการพัฒนาชนบท". ใน นำชัย ทนุผล. 2530. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริม. (พิมพ์ครั้งที่ 2) เชียงใหม่ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- วิชัย อินทรทิตติ. 2523. ความคิดเห็นของพนักงานส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของเกษตรกรตำบลอาสาสมัครในภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิรัชฎ์ คงคะจันทร์. 2530. การส่งเสริมการเกษตร(ทฤษฎีและการจัดการ). ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ จันทร์คณ์. 2526. โรคและการสุขาภิบาลสัตว์ปีก. ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะผลิตกรรมทางเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สาธิต ไพบูลย์ศิลป์. 2527. สภาพการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาสู่สัตว์ประจำหมู่บ้าน (อพสม.) ในจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเกษตรอำเภอนางรอง. 2532. แนวทางพัฒนาการเกษตรระดับตำบล.

(อัดสำเนา)

สำนักงานปลัดจังหวัดบุรีรัมย์. 2530. โครงการฝึกอบรมอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน (อปร.) จังหวัดบุรีรัมย์. เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ (อัดสำเนา)

..... 2532. รายงานสถิติปลัดสัตว์ประจำเดือน. (โรเนียว)

อาสาสมัครสันติภาพอเมริกัน. 2517. "อาสาสมัครสันติภาพอเมริกัน ผักชีโรยหน้า". ปนิทัศน์.

12 (7) : 36 - 44.

Cowll .D.W. 1972. "Evaluation the effectiveness of management courses". European training. 1 (1) : 55 - 56.

Etherington, D.Edwin. 1971. People Helping People U.S. Volunteers in action. Washington, D.C. : U.S. newsworld report.

Hamdlin, A.C. 1974. Evaluation and control of training.

UK : MCGraw - Hill Book Co., Ltd.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

ตารางผนวกที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่าง

ชื่อตำบล	จำนวน อปร. (คน)	จำนวนประชากรตัวอย่าง (คน)
1. นางรอง	22	6
2. หนองกง	20	4
3. ห้วยจิ้งหื่น	12	10
4. ก้านเหลือง	14	8
5. ลำไทรโียง	16	10
6. หนองไทร	11	4
7. สะแก	16	7
8. หนองโบสถ์	11	8
9. ชุมแสง	15	13
10. บ้านสิงห์	12	6
11. ชำนิ	17	8
12. โนนสุวรรณ	10	6
13. หนองปล่อง	16	7
14. ถนนหัก	18	12
15. เมืองยาง	16	6
16. อีสานเขต	13	8
17. เจริญสุข	12	9
18. ทรัพย์พระยา	10	9
19. ตาเบ็ก	10	-
รวม	271	140

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

ชุดที่.....วันที่...../...../2532
ผู้สัมภาษณ์.....

เรื่อง

การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน

ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อ.....สกุล.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () ตามที่เป็นจริงและกรอกข้อความที่เป็นจริง
ลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของ อปร.

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. จบการศึกษาระดับ.....
4. สถานภาพสมรส
() โสด () แต่งงาน () แยกกันอยู่ () หม้าย
5. ศาสนา
() พุทธ () คริสต์ () อื่น ๆ ระบุ.....
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
7. อาชีพหลักของท่าน (อาชีพที่ทำรายได้สูงสุดแก่ท่านในรอบปี)
() เลี้ยงสัตว์ รายได้.....บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- () ทำนา รายได้.....บาทต่อปี
 () ทำไร่ รายได้.....บาทต่อปี
 () ทำสวน รายได้.....บาทต่อปี
 () รับราชการ รายได้.....บาทต่อปี
 () รับจ้าง รายได้.....บาทต่อปี
 () อื่น ๆ ระบุ.....รายได้.....บาทต่อปี

8. อาชีพหรง

- () เลี้ยงสัตว์ รายได้.....บาทต่อปี
 () ทำนา รายได้.....บาทต่อปี
 () ทำไร่ รายได้.....บาทต่อปี
 () ทำสวน รายได้.....บาทต่อปี
 () รับราชการ รายได้.....บาทต่อปี
 () รับจ้าง รายได้.....บาทต่อปี
 () อื่น ๆ ระบุ.....รายได้.....บาทต่อปี

9. สัตว์เลี้ยงในบ้านท่าน

- วัว จำนวน.....ตัว ไก่ จำนวน.....ตัว
 ควาย จำนวน.....ตัว เป็ด จำนวน.....ตัว
 สุนัข จำนวน.....ตัว อื่น ๆ ระบุ.....จำนวน.....ตัว

10. สัตว์เลี้ยงในบ้านท่านได้ขายบ้างหรือไม่ในแต่ละปี

- () ไม่ได้ขาย () ขาย มีรายได้.....บาทต่อปี

11. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อปี.....บาท

12. ภาวะหนี้สิน

- () ไม่มีหนี้สิน () มีหนี้สิน จำนวน.....บาท

13. กรณีที่มีหนี้สิน (จากข้อ 12) ท่านกู้ยืมเงินจากที่ใด

- () เพื่อนบ้าน () ชกส. () อื่น ๆ ระบุ....

- () ธนาคารพาณิชย์ () สหกรณ์การเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- () ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย () กลุ่มลูกค้า ธกส.
 () กลุ่มลูกค้าธนาคารพาณิชย์ () กลุ่มเกษตรกร
 () กลุ่มสหกรณ์การเกษตร () อื่น ๆ ระบุ.....
15. ท่านมียานพาหนะหรือไม่
- () ไม่มี () มีระบุ () จักรยานยนต์
 () รถยนต์
 () รถจักรยาน
 () อื่น ๆ ระบุ...

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการนำไปใช้ปฏิบัติงานของ อปร.

1. เมื่อสัตว์เป็นโรคระบาดและตายลง จำเป็นต้องทำลายโดยการฝังหรือเผา
 เกี่ยวหามนำมากินโดยเด็ดขาด ใช่หรือไม่
 () ใช่ () ไม่ใช่
2. จากข้อ 1. ท่านได้นำความรู้นี้ไปอธิบายแนะนำแก่เพื่อนบ้านของท่านหรือไม่
 () แนะนำ () ไม่แนะนำ เพราะ.....
3. สัตว์ชนิดต่าง ๆ เมื่อโตมาใหม่ไม่ควรเลี้ยงรวมฝูงกันทันที ควรแยกกักขัง
 เพื่อสังเกตอาการก่อนว่านำโรคมารึหรือไม่
 () ใช่ () ไม่ใช่
4. ในฐานะที่ท่านเป็นอาสาฯ ท่านได้เคยทำการดังเช่นข้อ 3 หรือไม่
 () ทำ () ไม่ทำ เพราะ.....
5. การป้องกันไม่ให้สัตว์เป็นโรคระบาด วิธีที่ดีที่สุด คือการฉีดวัคซีนป้องกัน
 () ใช่ () ไม่ใช่
6. สามารถฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดในลูกวัว-ควาย อายุตั้งแต่เท่าใดขึ้นไป
 ได้ (ตอบ อายุ 6 เดือนหรือหนึ่งปีขึ้นไป)
 () ตอบถูก () ตอบผิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. วั-ควายที่มีอาการเกิดเม็ดตุ่มบริเวณเยื่อในปาก ลิ้น เหงือกตลอดจน
ซอกกีบ น้ำลายฟุ้งปาก ต่อมาเม็ดตุ่มจะแตกเป็นแผลเปื่อยแสดงว่าเป็น
โรคอะไร (ตอบ โรคปากและเท้าเปื่อย)
- () ตอบถูก () ตอบผิด
8. ท่านได้ทำการอธิบายแนะนำแก่เพื่อนบ้านถึงอาการของโรคปากและเท้าเปื่อย
ในวั-ควาย ตลอดจนการป้องกันหรือไม่
- () ทำ () ไม่ได้ทำ เพราะ.....
9. ท่านได้ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย แก่วั-ควายในหมู่บ้าน
ของท่านหรือไม่
- () ทำ () ไม่ได้ทำ เพราะ.....
10. วั-ควาย ที่ป่วยเป็นโรคคอบวม จะมีอาการอย่างไรบ้าง
(ตอบ คอบวม แสดงอาการเจ็บปวดบริเวณที่บวม ก้มหน้าหายใจลำบาก
น้ำตาไหล)
- () ตอบถูก () ตอบผิด
11. ในหมู่บ้านของท่าน ไม่จำเป็นต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวมก็ได้
- () ใช่ () ไม่ใช่ เพราะ.....
12. จะต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวมแก่วั-ควาย ปีละกี่ครั้ง(ตอบ ปีละ 2 ครั้ง)
- () ตอบถูก () ตอบผิด
13. โรคระบาดในไก่ที่ร้ายแรงที่สุด คือ โรคอะไร
- () โรคนิวคาสเซิล (โรคห่า) () โรคคอหิพาค์
- () โรคฝีดาษ
14. ไก่ที่ป่วยเป็นโรคนิวคาสเซิล มีอาการอย่างไรบ้าง
(ตอบ อ้าปาก จาม หงอยซึม เบื่ออาหาร ซึ่สีเขียว และตายอย่างรวดเร็ว)
- () ตอบถูก () ตอบผิด

15. สามารถหยุดวัคซีนนิวคาสเซิลในไก่ตั้งแต่อายุเท่าไร
(ตอบ อายุ 1 วันขึ้นไป)
() ตอบถูก () ตอบผิด
16. วัคซีนนิวคาสเซิลเมื่อผสมน้ำยาละลายแล้วใช้ไม่หมดสามารถเก็บไว้ใช้
ในวันต่อไปได้
() ใช่ () ไม่ใช่
17. ไก่พื้นเมืองทำวัคซีนนิวคาสเซิลอย่างเดียวกันเพียงพอแล้ว
() ใช่ () ไม่ใช่
18. ไก่ที่เป็นโรคหิวาต์จะมีอาการอย่างไรบ้าง
(ตอบ หงอยซึม เบื่ออาหาร หงอนเหียงสีดำคล้ำ ขี้สีเขียว)
() ตอบถูก () ตอบผิด
19. สามารถฉีดวัคซีนป้องกันโรคหิวาต์ในไก่ตั้งแต่อายุเท่าไร
(ตอบ อายุ 1 เดือนขึ้นไป)
() ตอบถูก () ตอบผิด
20. ท่านใดทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีกในหมู่บ้านบ้างหรือไม่
() ทำ () ไม่ทำ เพราะ.....
21. แม่สุกรก่อนผสมพันธุ์ทุกครั้ง จำเป็นต้องถ่ายพยาธิ และฉีดวัคซีนป้องกันโรค
อหิวาต์สุกร
() ใช่ () ไม่ใช่
22. ท่านใดทำการถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์แก่สุกรของเพื่อนบ้าน
หรือไม่
() ทำ () ไม่ทำ เพราะ.....
23. ลูกสุกรทุกตัวต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์เมื่ออายุเท่าไร
(ตอบ อายุ 45 วัน หรือ เดือนครึ่งขึ้นไป)
() ตอบถูก () ตอบผิด

24. ท่านได้อธิบายแก่เพื่อนบ้านถึงเรื่องการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์หรือไม่
 () ทำ () ไม่ได้ทำ เพราะ.....
25. ถ้าท่านได้อธิบาย (จากข้อ 24) ท่านอธิบายการทำวัคซีนป้องกันโรคท่าน
 ทำการอธิบายอย่างไร
 () อธิบายรวม คือ การทำวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ทุกชนิด
 () อธิบายแยก คือ อธิบายการทำวัคซีนในสัตว์แต่ละชนิด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคบางประการต่อการปฏิบัติงานของ อปร.

1. ท่านได้ทำการตรวจรักษาสัตว์ป่วยในหมู่บ้านของท่านหรือไม่
 () ทำ (ระบุ) เดือนละ.....ครั้ง เพราะ.....
 () ไม่ได้ทำ เพราะ.....
2. เมื่อถึงวันนัดฉีดวัคซีนเพื่อบ้านนำวัว-ควายมารับบริการมากน้อยเพียงใด
 () มาก (มากกว่าร้อยละ 50 ของวัว-ควายในหมู่บ้าน)
 () น้อย (น้อยกว่าร้อยละ 50 ของวัว-ควายในหมู่บ้าน)
3. ท่านได้แนะนำเผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ แก่เพื่อนบ้าน หรือไม่
 () ทำ (ระบุ) เดือนละ.....ครั้ง เพราะ.....
 () ไม่ได้ทำ เพราะ.....
4. เมื่อมีการนัดฉีดวัคซีนวัว-ควายในหมู่บ้านของท่านท่านรู้หรือไม่
 () รู้ () ไม่รู้ เพราะ.....
5. ท่านได้ช่วยสัตว์แพทย์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดในหมู่บ้านหรือไม่
 () ทำ (ระบุ) เดือนละ.....ครั้ง เพราะ.....
 () ไม่ได้ทำ เพราะ.....

6. ท่านคิดว่าสัตว์แพทย์อำเภอเห็นความสำคัญของท่านว่าเป็นอาสาฯ มากน้อยเพียงใด
- () มาก () น้อย
- () ไม่เห็นความสำคัญ เพราะ.....
7. ท่านได้รับแจกเอกสาร เวชภัณฑ์ (เช่น คู่มือการเลี้ยงสัตว์ การรักษา ยาถ่ายพยาธิ ฯลฯ) หรือไม่
- () ได้รับมาก () ได้รับน้อย
- () ไม่ได้รับเลย เพราะ.....
8. ท่านได้ติดต่อกับสัตว์แพทย์อำเภอ บ้างหรือไม่
- () ติดต่อกับ (ระบุ) เดือนละ.....ครั้ง เพราะ.....
- () ไม่ได้ติดต่อกับ เพราะ.....
9. ท่านคิดว่าหลังจากได้รับการฝึกอบรมเป็นอาสาฯท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นอาสาฯนี้มากน้อยเพียงใด
- () ทำมาก () ไม่ค่อยได้ทำ
- () ไม่ได้ทำเลย เพราะ.....
10. ท่านหาซื้อวัคซีนป้องกันโรคในไก่ สุกร ได้สะดวกหรือไม่
- () สะดวก (ระบุ) สถานที่ซื้อ.....
- () ไม่สะดวก เพราะ.....

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของ อปร.

1. จากการที่ท่านได้ผ่านการฝึกอบรมเป็นอาสาฯท่านคิดว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง เพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 1.....
- 2.....
2. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นอาสาฯ
- 1.....
- 2.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค.

โครงการย่อย การป้องกันโรคและพัฒนาสุขภาพสัตว์

กิจกรรมที่ 3 การฝึกอบรมอาสาป้องกันโรคสัตว์

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์ กรมปศุสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ 2530

1. หลักการและเหตุผล

การเลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทั่วไปยังอาศัยธรรมชาติ ทำให้ประสบปัญหาที่สำคัญ คือ โรคระบาด สุขภาพของสัตว์ไม่ดี เกษตรกรขาดความรู้ และไม่เอาใจใส่ดูแลสัตว์ ทำให้สัตว์มีอัตราการตายสูง โดยเฉพาะโค กระบือ และ สัตว์ปีก

2. วัตถุประสงค์

เพื่อลดอัตราการตายและพัฒนาสุขภาพสัตว์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการป้องกันโรคและถ่ายพยาธิให้แก่สัตว์ ทั้งนี้จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจจนสามารถดำเนินการได้เองในพื้นที่ของตน

3. หน่วยงานที่ดำเนินการและรับผิดชอบ

3.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนางรอง

4. สถานที่ดำเนินการการฝึกอบรม

ให้ปศุสัตว์อำเภอคัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 1 คน ทุกหมู่บ้าน โดยให้ปศุสัตว์อำเภอและคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมดำเนินการ โดยมีคุณสมบัติดังนี้

4.1 ใจชอบ คือ เป็นผู้ที่มีใจรักในการทำงานแบบนี้พร้อมที่จะเสียสละเวลาของตนเองเพื่อชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.2 มีความเชื่อคือได้ คือ เป็นผู้ที่ชุมชนให้ความเคารพเชื่อถือว่าจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพหรือเป็นผู้นำชุมชน เช่น ครู เป็นต้น
- 4.3 มีคุณวุฒิและวัยวุฒิพอสมควร ควรเป็นผู้ที่มีอายุเกิน 25 ปี และ จบประโยคประถมศึกษา เป็นต้น
- 4.4 เพศชาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่มีภาระหนัก ต้องใช้แรงกายในการฉีดวัคซีน โค กระบือ หรือบางครั้งต้องปฏิบัติงานในเวลาค่ำคืนในการให้วัคซีนแก่สัตว์ปีก
- 4.5 อยู่ประจำในชุมชน มีภูมิลำเนาและประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านนั้น
- 4.6 มีความกล้า สามารถแสดงออกและมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสามารถปฏิบัติงานจนสำเร็จได้

5. วิธีการดำเนินการ

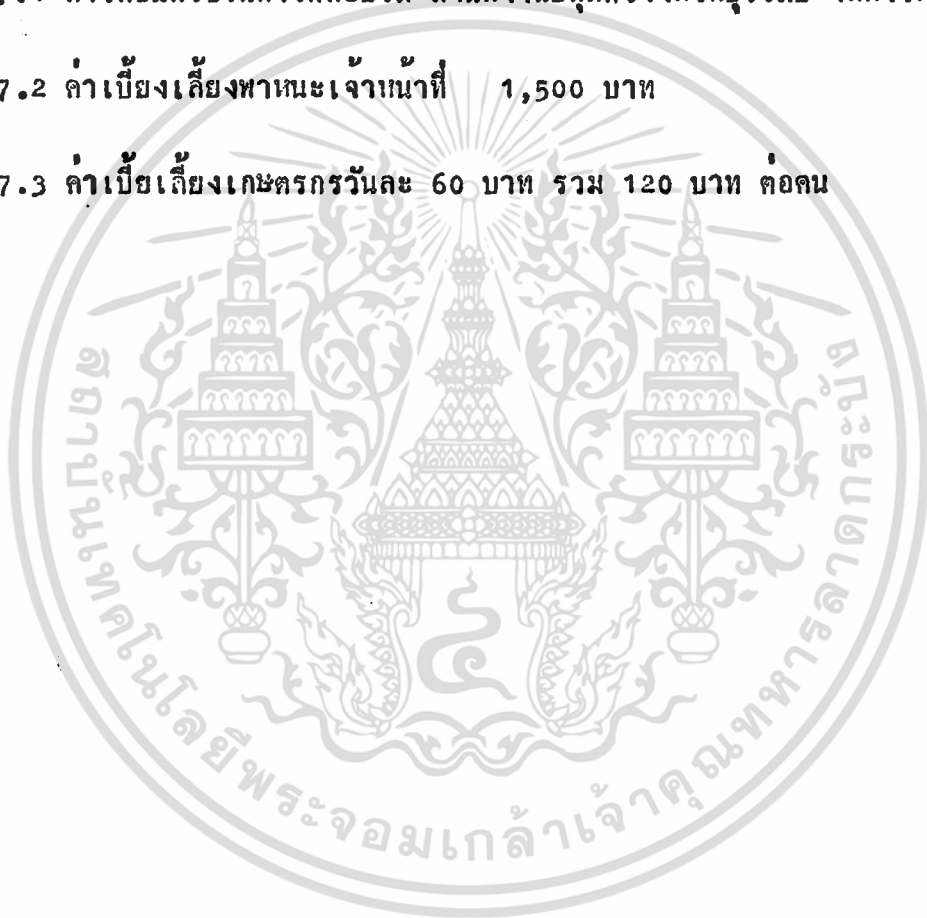
- 5.1 ให้ปลุ่สัตว์อำเภอร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกเกษตรกรในหมู่บ้านต่าง ๆ หมู่บ้านละ 1 คน ให้มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น โดยคัดเลือกทุกหมู่บ้าน
- 5.2 นัดหมายให้เกษตรกรที่คัดเลือกไว้ดังกล่าวให้ไปรวมตัวกันเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมที่หอประชุมประจำอำเภอในภาคทฤษฎีเป็นเวลา 1 วัน
- 5.3 ให้ปลุ่สัตว์อำเภอนัดหมายให้เกษตรกรในหมู่บ้านที่ทำการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ เพื่อนำวัว ควาย มาทำการฉีดวัคซีนเป็นเวลา 1 วัน
- 5.4 สำหรับเครื่องมือ ทำวัคซีน โค กระบือ จังหวัดจะให้ยืมไปทำการฝึกอบรมก่อนโดยจังหวัดจะจัดไว้หนึ่งชุดอบรมหมุนเวียนเปลี่ยนไปทุกอำเภอ

6. ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ 7 เมษายน 2530 ถึง วันที่ 8 เมษายน 2530 ฝึกอบรมภาคทฤษฎี 1 วัน และ ฝึกอบรมภาคปฏิบัติในพื้นที่ 1 วัน

7. งบประมาณ

- 7.1 ค่าวัคซีนที่ใช้ในการฝึกอบรม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์ จัดหาให้
- 7.2 ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะเจ้าหน้าที่ 1,500 บาท
- 7.3 ค่าเบี้ยเลี้ยงเกษตรกรวันละ 60 บาท รวม 120 บาท ต่อคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง.

ตารางการฝึกอบรมอาสาป้องกันโรคสัตว์ประจำหมู่บ้าน

โครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ณ หอประชุมประจำอำเภอ

วันที่ 1 ภาคทฤษฎี

- 08.00 - 09.00 น. - ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.30 น. - พิธีเปิดการฝึกอบรม (นายอำเภอหรือผู้แทน)
- 09.30 - 10.00 น. - สาเหตุการเกิดโรคระบาด
- การป้องกันทั้งการป้องกันล่วงหน้าและขณะที่มีกา
เกิดโรคระบาด
- การสร้างภูมิคุ้มกันโรค (น.สพ.ศีลธรรม วราอัศวปติ)
- 10.00 - 11.30 น. - โรคระบาดที่สำคัญในสัตว์เลี้ยง (-----"-----)
- 11.30 - 12.00 น. - โรคพยาธิที่สำคัญและการป้องกันรักษา (----"----)
- 12.00 - 13.00 น. - พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 16.00 น. - การใช้วัคซีนป้องกันโรคสัตว์ (ปศุสัตว์อำเภอ)
- โปรแกรมการใช้วัคซีน
- การใช้เครื่องมือสำหรับการใช้วัคซีนและการให้วัคซีน
(ประกอบการสาธิต)
- การทำความสะอาด
- การเตรียมตัวสัตว์ก่อนให้วัคซีน
- การให้วัคซีนสำหรับสัตว์ปีก สุกร โค กระบือ
- ปัญหาอาจเกิดขึ้นเพราะการใช้วัคซีนและวิธีการแก้ไข
ปัญหา
- 16.00 - 16.30 น. - ปิดการฝึกอบรมภาคทฤษฎี (ปศุสัตว์จังหวัด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 2 ภาคปฏิบัติ

06.00 - 16.00 น. - ฝึกการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่สำนักงาน
ปศุสัตว์อำเภอที่เกี่ยวข้อง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก จ.

การจัดระเบียบข้อมูล

ข้อมูลต่าง ๆ นำมาพิจารณาจัดระเบียบ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน
ดังนี้

1. อายุ แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้อายุเฉลี่ยของประชากรทั้งหมดเป็นเกณฑ์ คือ 39.5 ปี กลุ่มประชากรที่มีอายุมากได้แก่ อปร. ที่มีอายุ 39.5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 70 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.00 และกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย ได้แก่ อปร. ที่มีอายุน้อยกว่า 39.5 ปี มีจำนวน 70 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.00
2. การศึกษา แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรที่มีระดับการศึกษาสูง ได้แก่ อปร. ที่มีการศึกษาสูงกว่า ป. 4 ขึ้นไป มีจำนวน 38 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.14 และกลุ่มประชากรที่มีระดับการศึกษาค่ำ ได้แก่ อปร. ที่มีการศึกษาชั้น ป. 4 มีจำนวน 102 คน คิดเป็น ร้อยละ 72.86
3. รายได้ แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใ้รายได้อเฉลี่ยของประชากรทั้งหมดเป็นเกณฑ์คือ 22,071.93 บาท กลุ่มประชากรที่มีรายได้สูง ได้แก่ อปร. ที่มีรายได้ตั้งแต่ 22,071.93 บาทขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 64 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.71 และกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อย ได้แก่ อปร. ที่มีรายได้น้อยกว่า 22,071.93 บาท ซึ่งมีจำนวน 76 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.29
4. ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรที่มีความรู้มาก หมายถึง อปร. ที่ผ่านการทดสอบความรู้โดยได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป มีร้อยละ 97.14 และกลุ่มประชากรที่มีความรู้น้อย หมายถึง อปร. ที่ไม่ผ่านการทดสอบความรู้โดยได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 ลงมา มีร้อยละ 2.86

5. การปฏิบัติงาน แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ปฏิบัติงานดี และกลุ่มที่ปฏิบัติงานไม่ดี โดยวัดจากความถี่ที่ อปร. ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการตรวจรักษาสัตว์ การเผยแพร่ความรู้ และการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ ปฏิบัติงานดี จะปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป ส่วนกลุ่มที่ปฏิบัติงานไม่ดี จะปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ฉ.

การคำนวณทางสถิติ

การคำนวณหาค่าไคสแควร์

จากสูตร $\chi^2 = \sum \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$

เมื่อ χ^2 = ค่าไคสแควร์
 O_i = ค่าความถี่ที่ได้มาจริง
 E_i = ค่าความถี่ที่ได้มาตามทฤษฎีหรือที่หวังไว้

นอกจากนี้การหาค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

ทำได้ดังนี้

d.f. = $(c - 1) (r - 1)$
 เมื่อ d.f. = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
 c = สดมภ์ (Column)
 r = แถว (Row)

สมมติฐานที่ 1

อปร. ที่มีการศึกษาสูงกับ อปร. ที่มีการศึกษาน่าได้รับความรู้จากการฝึกอบรม
 แตกต่างกัน

หาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับ การรับความรู้จากการฝึกอบรมของ
 อปร. พบว่า อปร. ที่มีการศึกษาสูงและมีความรู้จากการฝึกอบรมตั้งแต่ ร้อยละ 60 ขึ้นไป
 จำนวน 38 คน ส่วน อปร. ที่มีการศึกษาน่าและมีความรู้ตั้งแต่ ร้อยละ 60 ขึ้นไป มี
 จำนวน 98 คน และน้อยกว่า ร้อยละ 60 จำนวน 4 คน

H_0 : ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการศึกษากับ การรับความรู้จากการ
 ฝึกอบรมของ อปร.

วิธีการ นำข้อมูลที่ไ้มาเข้าตาราง

การศึกษา	ความรู้ร้อยละ 60 ขึ้นไป	น้อยกว่าร้อยละ 60	รวม
การศึกษาค่ำ	98	4	102
การศึกษาสูง	38	0	38
รวม	136	4	140

คำนวณหาค่า E ของข้อมูลแต่ละตัว

อปฺร.ที่มีความรู้จากการฝึกอบรมเพียงพอ

$$\text{ถ้า } O_1 = 98, \quad E_1 = \frac{136 \times 102}{140} = 99.08$$

$$\text{ถ้า } O_2 = 38, \quad E_2 = \frac{136 \times 38}{140} = 36.91$$

อปฺร.ที่มีความรู้จากการฝึกอบรมไม่เพียงพอ

$$\text{ถ้า } O_3 = 4, \quad E_3 = \frac{4 \times 102}{140} = 2.91$$

$$\text{ถ้า } O_4 = 0, \quad E_4 = \frac{4 \times 38}{140} = 1.09$$

$$\chi^2 = \frac{(O_1 - E_1)^2}{E_1} + \frac{(O_2 - E_2)^2}{E_2} + \frac{(O_3 - E_3)^2}{E_3} + \frac{(O_4 - E_4)^2}{E_4}$$

แทนค่าในสูตร

$$= \frac{(98-99.08)^2}{99.08} + \frac{(38-36.91)^2}{36.91} + \frac{(4-2.91)^2}{2.91} + \frac{(0-1.09)^2}{1.09}$$

$$= 0.0118 + 0.0322 + 0.4082 + 1.0899$$

$$= 1.542$$

$$\text{d.f.} = (2 - 1) (2 - 1)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่า χ^2 จากตารางที่ d.f. = 1 และระดับความมีนัยสำคัญ 0.05
มีค่า 3.84

จะเห็นว่า ค่า χ^2 จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่า ค่า χ^2 จากตาราง
แสดงว่า การศึกษาของ อปร. กับ การรับความรู้จากการฝึกอบรมไม่มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่น คือ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของ อปร. กับ การรับความรู้
จากการฝึกอบรมของ อปร.

ตารางแสดงระดับการศึกษากับความรู้ออกหลังการฝึกอบรม

ระดับการศึกษา	ความรู้ร้อยละ 60 ขึ้นไป	น้อยกว่าร้อยละ 60	รวม	χ^2
การศึกษาค่ำ	98	4	102	NS 1.54
การศึกษาสูง	38	0	38	
รวม	138	4	140	

d.f. = 1, α = 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้